

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA ZGODOVINA V LETU 2016

Poročilo DPK SM za zgodovino

Vsebina

1	Struktura kandidatov.....	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine – primerjava po letih	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2016.....	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2016	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami.....	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2016.....	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	19
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah	19
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	20
5.1	Zunanje ocenjevanje	20
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	21
6	Povzetek.....	22
6.1	Ocena uspeha kandidatov	22
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	22
6.3	Druge ugotovitve	23

Avtorja:

Marija Vodušek, glavna ocenjevalka za zgodovino

dr. Aleš Gabrič, predsednik DPK SM za zgodovino

Poročilo je potrdila DPK SM za zgodovino na svoji 1. korespondenčni seji 30. 09. 2016.

Ljubljana, november 2016

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in poklicnih maturantov). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno maturo (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** (kandidati poklicne mature s posameznim izpitom pri splošni maturi) predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit SM.

Okrajšava: kandidati PM.

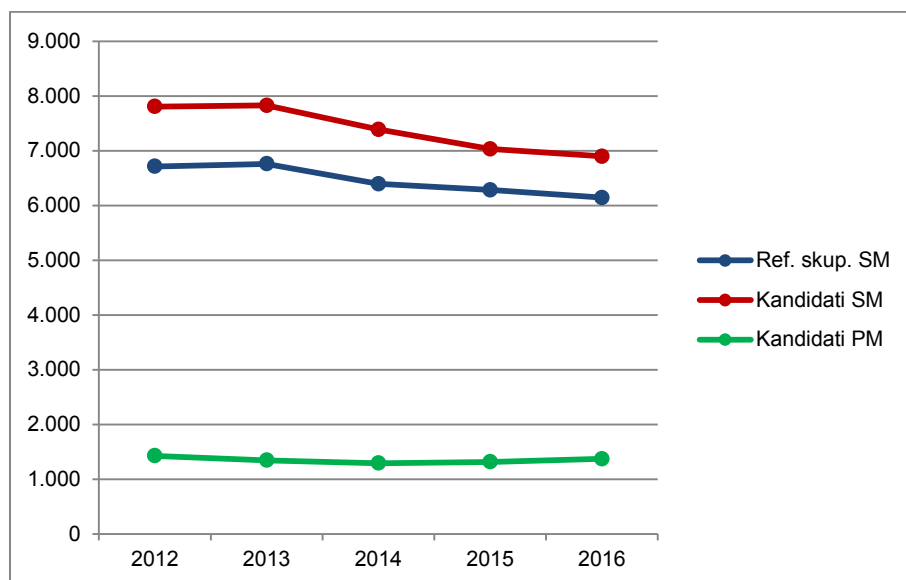
1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2012 do 2016. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2012–2016

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2012	6.715	7.808	1.428
2013	6.759	7.826	1.346
2014	6.396	7.389	1.294
2015	6.283	7.033	1.317
2016	6.145	6.899	1.373

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2012–2016

Vir: Državni izpitni center 2016

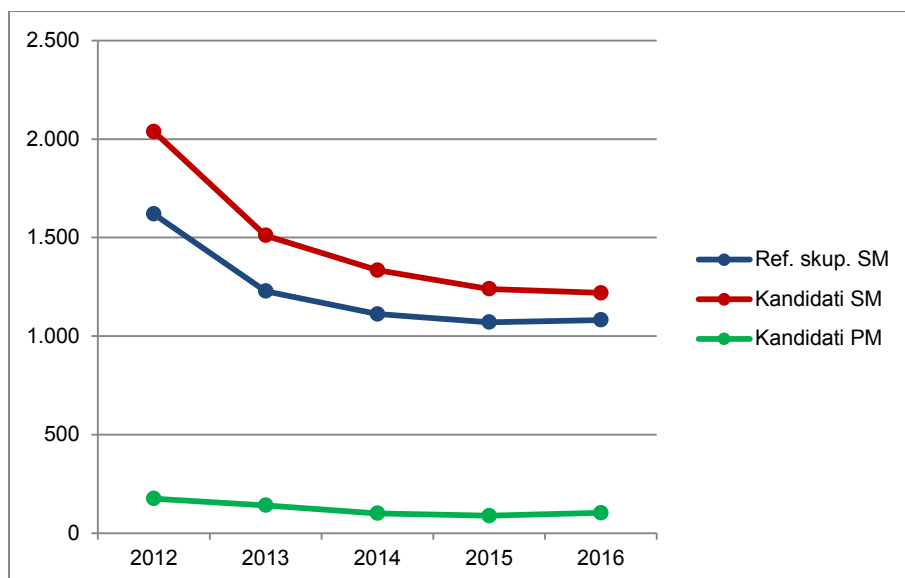
1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali zgodovino v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2012 do 2016. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2012–2016

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2012	1.620	2.038	176
2013	1.228	1.511	142
2014	1.112	1.335	101
2015	1.071	1.240	89
2016	1.082	1.219	104

Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2012–2016

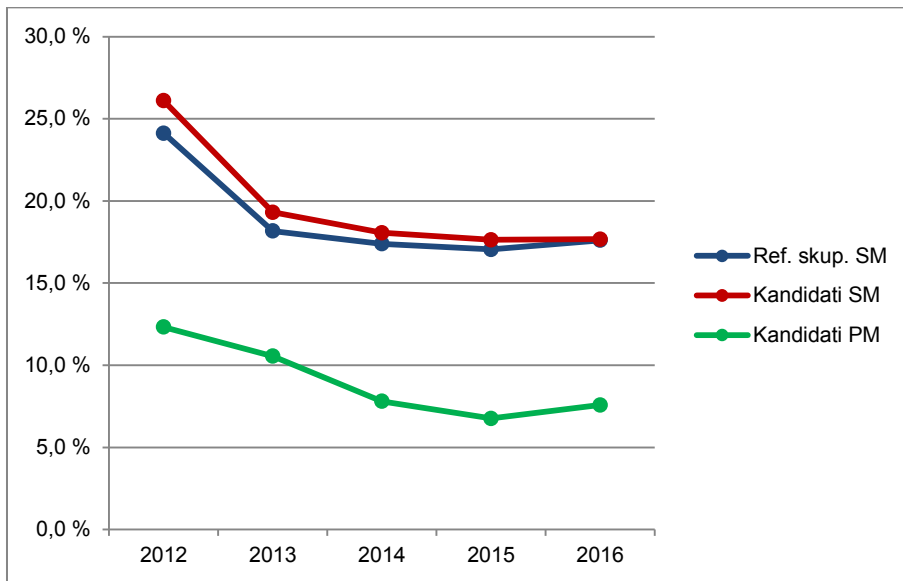
Vir: Državni izpitni center 2016

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali zgodovino (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2012 do 2016 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2012–2016

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2012	24,1 %	26,1 %	12,3 %
2013	18,2 %	19,3 %	10,5 %
2014	17,4 %	18,1 %	7,8 %
2015	17,0 %	17,6 %	6,8 %
2016	17,6 %	17,7 %	7,6 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2012–2016

Vir: Državni izpitni center 2016

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2016

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2016. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2016

	Število	Delež
Splošna gimnazija	810	61,2 %
Klasična gimnazija	58	4,4 %
Gimnazija	868	65,6 %
Tehniška gimnazija	82	6,2 %
Ekonomska gimnazija	54	4,1 %
Umetniška gimnazija	78	5,9 %
Strokovna gimnazija	214	16,2 %
Ref. skup. SM	1.082	81,8 %
Ostali SM	137	10,4 %
Kandidati SM	1.219	92,1 %
Kandidati PM	104	7,9 %

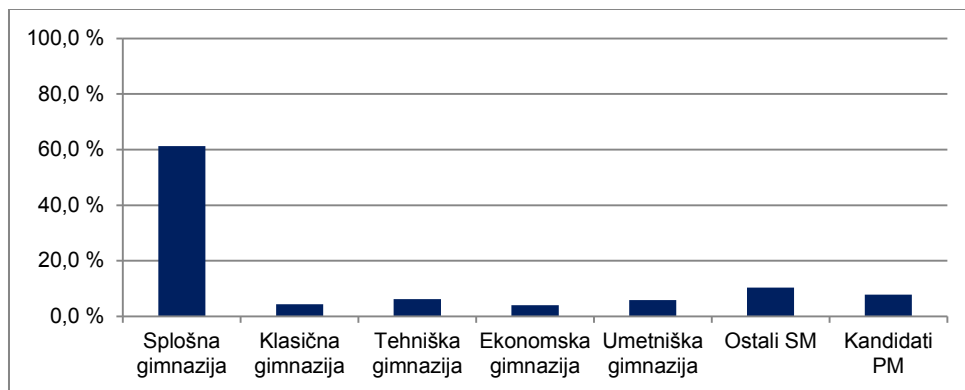
gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2016

Vir: Državni izpitni center 2016

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2016

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri zgodovini v spomladanskem izpitnem roku SM 2016 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

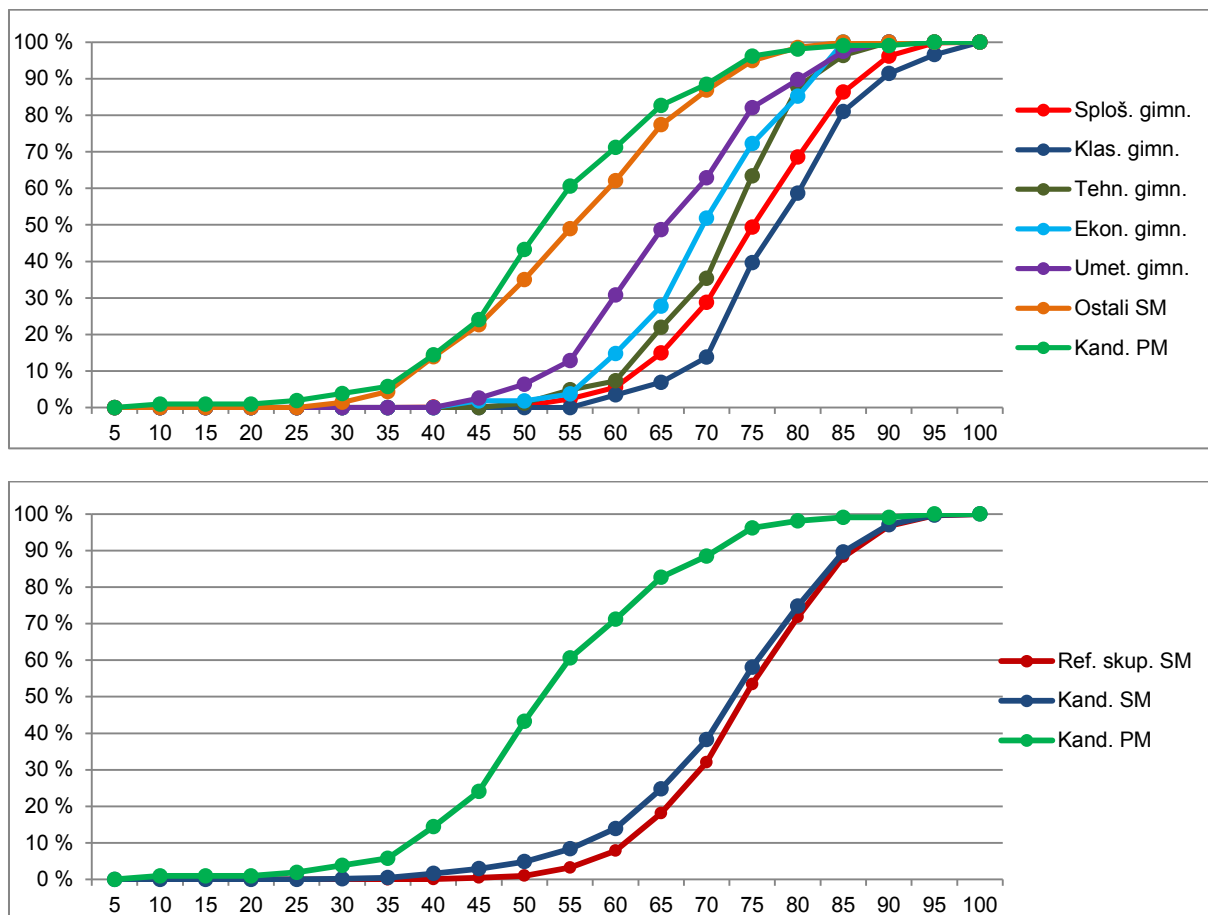
Preglednica 2.1.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekonom. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
26-30	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2
31-35	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	2
36-40	1	0	1	0	0	0	0	1	14	13	9
41-45	1	0	1	0	1	2	3	4	16	12	10
46-50	2	0	2	1	0	3	4	6	23	17	20
51-55	15	0	15	3	1	5	9	24	43	19	18
56-60	26	2	28	2	6	14	22	50	68	18	11
61-65	76	2	78	12	7	14	33	111	132	21	12
66-70	112	4	116	11	13	11	35	151	164	13	6
71-75	167	15	182	23	11	15	49	231	242	11	8
76-80	155	11	166	20	7	6	33	199	204	5	2
81-85	144	13	157	7	8	6	21	178	180	2	1
86-90	80	6	86	3	0	2	5	91	91	0	0
91-95	29	3	32	0	0	0	0	32	32	0	1
96-100	2	2	4	0	0	0	0	4	4	0	0
SKUPAJ	810	58	868	82	54	78	214	1.082	1.219	137	104

Preglednica 2.1.2: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %
15	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %
20	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %
25	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %
30	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	4 %
35	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	4 %	6 %
40	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	14 %	14 %
45	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	3 %	1 %	0 %	3 %	23 %	24 %
50	0 %	0 %	0 %	1 %	2 %	6 %	3 %	1 %	5 %	35 %	43 %
55	2 %	0 %	2 %	5 %	4 %	13 %	7 %	3 %	8 %	49 %	61 %
60	6 %	3 %	5 %	7 %	15 %	31 %	18 %	8 %	14 %	62 %	71 %
65	15 %	7 %	14 %	22 %	28 %	49 %	33 %	18 %	25 %	77 %	83 %
70	29 %	14 %	28 %	35 %	52 %	63 %	50 %	32 %	38 %	87 %	88 %
75	49 %	40 %	49 %	63 %	72 %	82 %	72 %	53 %	58 %	95 %	96 %
80	69 %	59 %	68 %	88 %	85 %	90 %	88 %	72 %	75 %	99 %	98 %
85	86 %	81 %	86 %	96 %	100 %	97 %	98 %	88 %	90 %	100 %	99 %
90	96 %	91 %	96 %	100 %	100 %	100 %	100 %	97 %	97 %	100 %	99 %
95	100 %	97 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

Vir: Državni izpitni center 2016

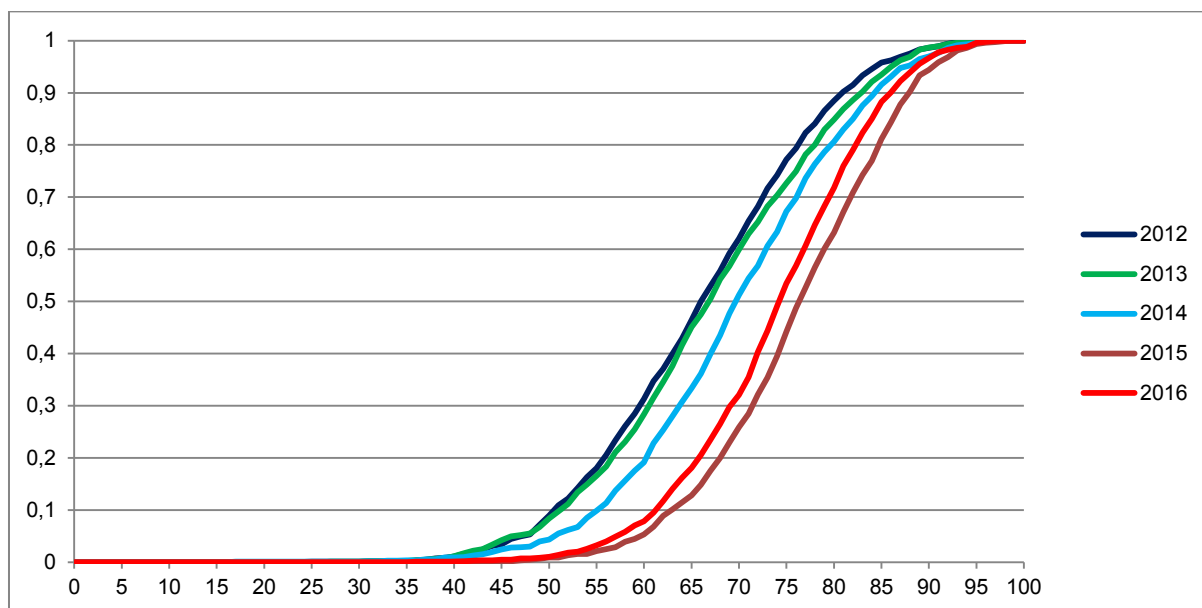
2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2012 do 2016, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2012	49	61	73	85
2013	49	61	73	85
2014	49	61	73	85
2015	50	62	74	86
2016	50	62	74	86

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center 2016

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri zgodovini v spomladanskem izpitnem roku SM 2016 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

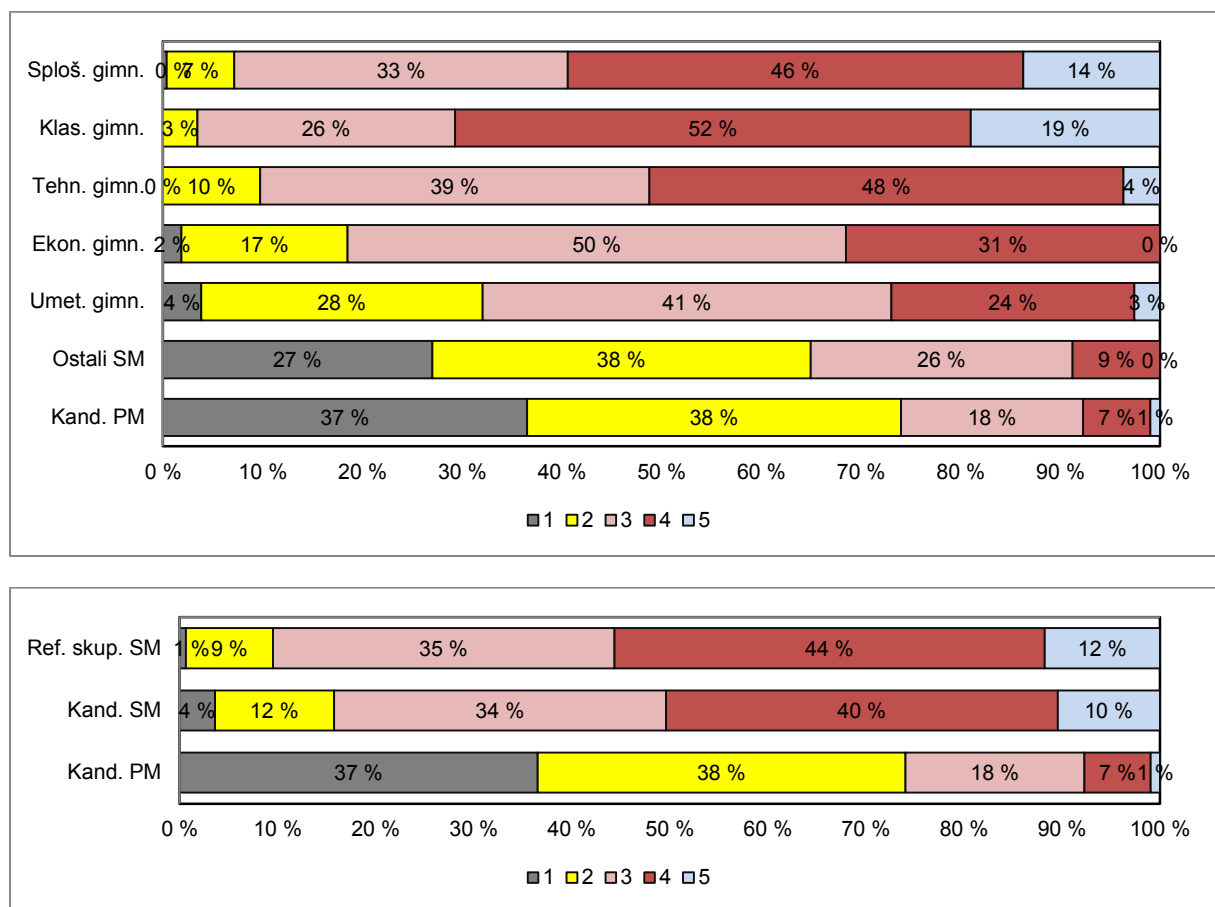
Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	3	0	3	0	1	3	4	7	44	37	38
2	55	2	57	8	9	22	39	96	148	52	39
3	271	15	286	32	27	32	91	377	413	36	19
4	370	30	400	39	17	19	75	475	487	12	7
5	111	11	122	3	0	2	5	127	127	0	1
Uspešni	807	58	865	82	53	75	210	1.075	1.175	100	66
Skupaj	810	58	868	82	54	78	214	1.082	1.219	137	104

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	4 %	2 %	1 %	4 %	27 %	37 %
2	7 %	3 %	7 %	10 %	17 %	28 %	18 %	9 %	12 %	38 %	38 %
3	33 %	26 %	33 %	39 %	50 %	41 %	43 %	35 %	34 %	26 %	18 %
4	46 %	52 %	46 %	48 %	31 %	24 %	35 %	44 %	40 %	9 %	7 %
5	14 %	19 %	14 %	4 %	0 %	3 %	2 %	12 %	10 %	0 %	1 %
Uspešni	100 %	100 %	100 %	100 %	98 %	96 %	98 %	99 %	96 %	73 %	63 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center 2016

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2016

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2016.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2016

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	810	58	868	82	54	78	214	1.082	1.219	137	104
Povprečni splošni uspeh pri SM*	19,47	20,35	19,53	17,52	16,24	17,65	17,27	19,12	19,02	16,27	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,74	3,74	3,74	3,41	3,24	3,59	3,43	3,68	3,62	2,71	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,58	3,60	3,58	3,45	3,61	3,67	3,57	3,58	3,53	2,92	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,66	3,86	3,67	3,45	3,11	2,94	3,18	3,57	3,41	2,17	1,98
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,65	3,86	3,67	3,44	3,11	2,94	3,17	3,57	3,41	2,13	1,98
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	75,35	78,39	75,55	72,24	69,59	66,37	69,43	74,34	72,26	55,78	53,37
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	76	78	76	74	69	66	71	75	74	56	53
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	9,36	8,63	9,34	8,26	8,78	10,12	9,41	9,66	11,58	12,33	13,25
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	3,86	4,05	3,87	3,54	3,30	3,21	3,36	3,77	3,71	2,83	3,72
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,01	4,17	4,02	3,88	3,93	3,73	3,84	3,98	3,93	3,14	3,45
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,71	0,53	0,70	0,61	0,59	0,72	0,63	0,70	0,71	0,66	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,73	0,56	0,72	0,41	0,55	0,62	0,51	0,69	0,69	0,74	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,64	0,60	0,64	0,47	0,52	0,64	0,52	0,60	0,61	0,73	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,59	0,34	0,57	0,32	0,44	0,47	0,37	0,55	0,59	0,52	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,59	0,34	0,57	0,32	0,44	0,47	0,37	0,55	0,59	0,52	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,64	0,57	0,63	0,41	0,28	0,43	0,41	0,61	0,62	0,41	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,52	0,57	0,52	0,38	0,30	0,57	0,45	0,51	0,53	0,35	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,34	0,21	0,34	0,16	0,32	0,62	0,31	0,34	0,43	0,21	0,23
Neuspešni s PP	0,37	0,00	0,35	0,00	1,85	3,85	1,87	0,65	3,61	27,01	36,54
Neuspešni brez PP	0,49	0,00	0,46	1,22	1,85	3,85	2,34	0,83	3,94	28,47	36,54

*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

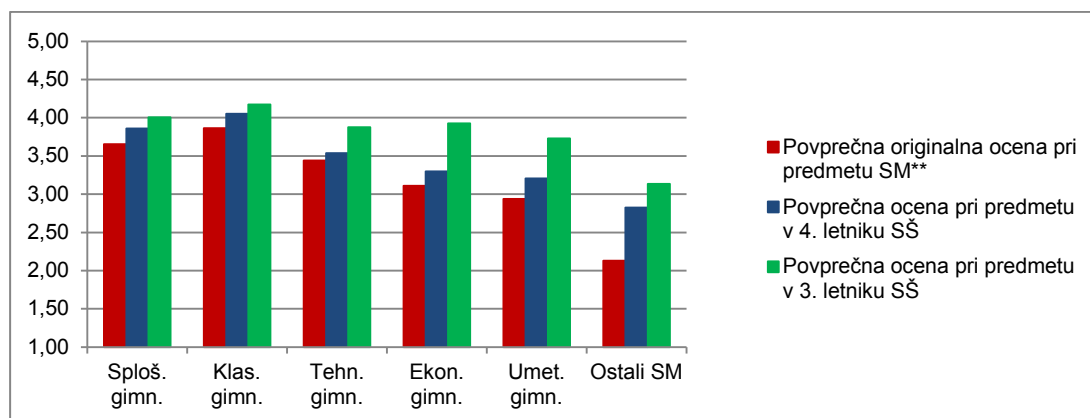
**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz zgodovine in povprečnih ocen iz zgodovine v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

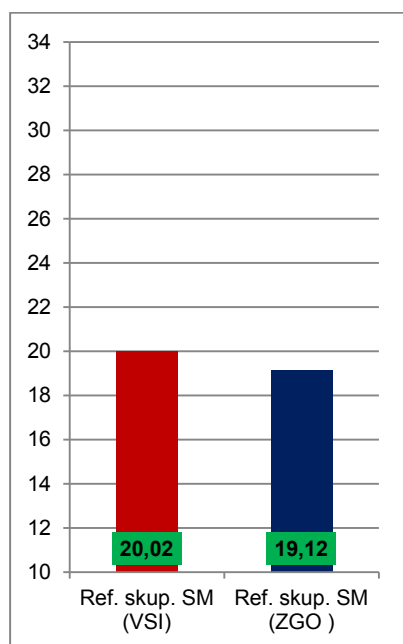
Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz zgodovine

Vir: Državni izpitni center 2016

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2016 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz zgodovine (ref. skup. SM – ZGO).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz zgodovine

Vir: Državni izpitni center 2016

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2016.

Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

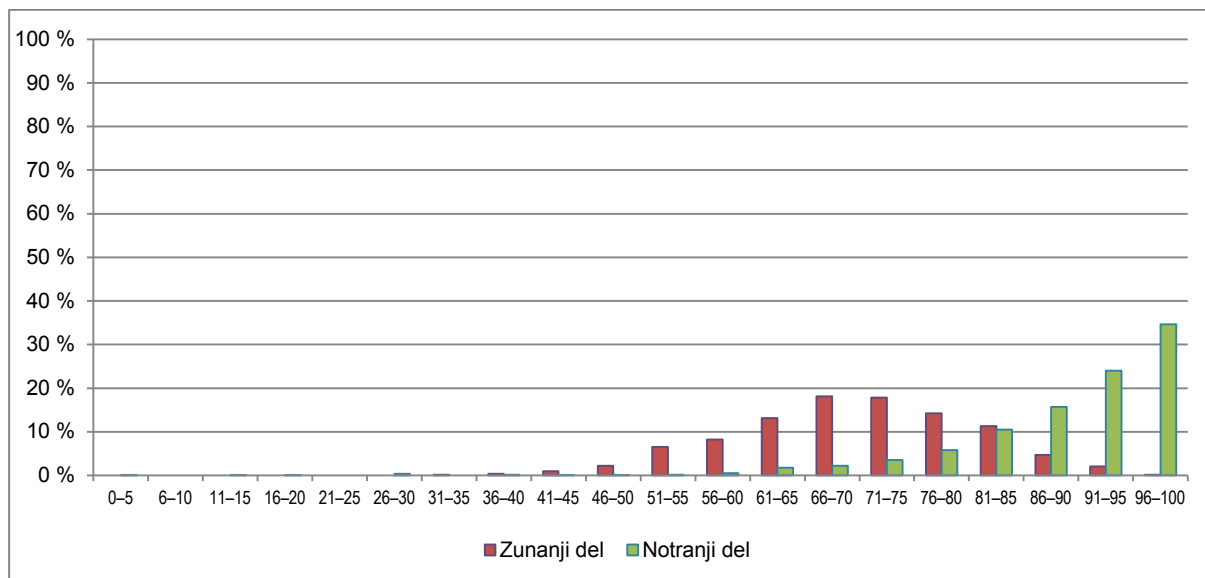
	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	1.082	1.082
Povprečno število odstotnih točk	56,08	18,26
Standardni odklon odstotnih točk	8,69	2,20
Maksimalno število odstotnih točk	77,33	20,00
Povprečna težavnost	0,70	0,91

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2016.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	0 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	0 %	0 %
36–40	0 %	0 %
41–45	1 %	0 %
46–50	2 %	0 %
51–55	7 %	0 %
56–60	8 %	1 %
61–65	13 %	2 %
66–70	18 %	2 %
71–75	18 %	4 %
76–80	14 %	6 %
81–85	11 %	11 %
86–90	5 %	16 %
91–95	2 %	24 %
96–100	0 %	35 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center 2016

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2016.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2	Pisna naloga in strokovna ekskurzija
Število kandidatov	1.082	1.082	1.082
Povprečno število odstotnih točk	28,69	27,37	18,26
Standardni odklon odstotnih točk	5,01	4,57	2,20
Maksimalno število odstotnih točk	40,00	40,00	20,00
Povprečna težavnost	0,72	0,68	0,91

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Vsaka izpitna pola vsebuje 25 vprašanj. Zaradi precejšnjega obsega snovi je nalogam dodano gradivo, ki kandidatom pomaga pri odgovorih. Pomagali so si z besedili, slikovnim gradivom in barvno prilogo, v kateri so večinoma zemljevidi. Izpitni poli sta bili sestavljeni uravnoteženo, vendar so kandidati pri prvi dosegli nekoliko večje število povprečnih absolutnih točk.

Izpitna pola 1

Vprašanja v tej izpitni poli so vezana na temo iz obče zgodovine. Z indeksom težavnosti (IT)¹ vprašanj izpitne pole poskušamo meriti, kako težka oziroma kako lahka so se zdela vprašanja kandidatom. Naloge so po IT razdeljene v pet skupin: ultratežke naloge imajo IT pod 0,15, težke imajo IT med 0,15 in 0,30, srednje težke naloge med 0,30 in 0,70, lahke naloge dosejajo IT med 0,70 in 0,85 ter

¹ IT neke naloge predstavlja povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi. IT je enak 1, če so vsi kandidati pravilno odgovorili na vprašanje, in 0, če ni nihče odgovoril pravilno.

ultralahke nad 0,85. Povprečni IT celotne izpitne pole 1 je bil 0,71, kar pomeni, da je bila v povprečju lahka. Kandidati so pri izpitni poli 1 dosegli v povprečju 43,04 točke. Takšen rezultat gre pripisati dejstvu, da so dobro uporabljali vire pri reševanju nalog, kot tudi dobri pripravljenosti na letošnjo maturo. Razporeditev nalog po IT prikazuje preglednica 4.3.2.

Preglednica 4.3.1: Uspeh pri izpitni poli 1

Štev. kandidatov	Povprečno štev. točk	Maksimalno doseženo štev. točk	Minimalno doseženo štev. točk	Korelacija z oceno v SŠ	IT testa
1.082	43,04	60	16	0,55	0,71

Preglednica 4.3.2: Indeksi težavnosti posameznih nalog v izpitni poli 1

Opis naloge	Indeks težavnosti	Skupno število	Številka naloge											
			8	14	16	17	18	19	20	21	24			
ultratežka	pod 0,15	0												
težka	od 0,15 do 0,30	2	8	14										
srednje težka	od 0,30 do 0,70	9	6	9	16	17	18	19	20	21	24			
lahka	od 0,70 do 0,85	5	2	4	7	11	22							
ultralahka	nad 0,85	9	1	3	5	10	12	13	15	23	25			

Med vsemi nalogami so najbolj izstopale 8., 14. in 19. naloga.

8. naloga (IT = 0,30; ID = 0,36)

Po kapitulaciji leta 1848 je Nemčija doživljala veliko krizo.

Navedite dve težavi, s katerima se je Nemčija srečevala takoj po vojni na notranjepolitičnem področju
(2 točki)

Večina kandidatov je na to vprašanje slabše odgovarjala, kar kaže tudi ID, pa tudi sama naloga po IT spada med težke. Kandidati niso razumeli sugestije, kljub temu da jim je bila v pomoč slika z Rozo Luxemburg in Karlom Liebknechtom. Namesto političnih težav Nemčije po 1. svetovni vojni so številni kandidati, kot da bi nepozorno prebrali vprašanje, navajali gospodarske težave.

14. naloga (IT = 0,26; ID = 0,33)

Zavezniki so v Potsdamu sprejeli tudi odločitev, kako obravnavati glavne krivce za vojno.

Katero ustanovo so predvideli za izrekanje kazni?

(1 točka)

To nalogo so kandidati reševali najslabše. Zahteval se je namreč natančni uradni naziv sodišča: Precejšen del kandidatov je sicer z odgovori, kot so mednarodno sodišče v Haagu ali podobni, nakazal, da so razumeli vprašanje, a je bil njihov zapis pomanjkljiv ali nenatančen. Čeprav na splošno lahka naloga, je postala ena slabše rešenih v izpitni poli 1.

19. naloga (IT = 0,42; ID = 0,44)

Leta 1953 je Stalin umrl, nasledil ga je Nikita Hruščov, ki si je med nalogami zadal tudi izboljšanje odnosov z Zahodom in destalinizacijo.

V zvezi z destalinizacijo je bila izdana vrsta odlokov:

1. Odlok o amnestiji zapornikov, ki so bili obsojeni na manj kot pet let zapora.
2. Odlok o osvoboditvi kremeljskih zdravnikov. /.../
8. Amnestija sovjetskih državljanov, ki so med vojno sodelovali z Nemci.
12. Revizija vseh obsodb vseh političnih zapornikov.

(Vir: 20. stoletje v zgodovinskih virih, besedi in slikah, Utrinki iz svetovne zgodovine 1945-1990, str. 48. DZS. Ljubljana)

- 19.1. S pomočjo zgornjega besedila navedite, v čem se je kazala destalinizacija.
- 19.2. Kateri krizni žarišči v slovenski soseščini sta se rešili kmalu po otoplitvi odnosov med Vzhodom in Zahodom?

(2 točki)

Naloga je po IT spadala med srednje težke, vendar sta bila kandidatu v pomoč dva vira, iz katerih je našel sugestijo za odgovore na obe vprašanji. Toda številni kandidati so besedilo enostavno prepisovali, namesto da bi s pomočjo vira zapisali lastno razumevanje v viru navedenih dejstev. Prav tako pri slikovnem viru niso prepoznali sugestije za odgovor na drugo vprašanje. V tem primeru se je pokazalo, da je potrebno kandidate usmerjati v oblikovanje lastnih zaključkov iz priloženega gradiva.

Izpitna pola 2

V izpitni poli 2 so kandidati reševali naloge iz narodne zgodovine. Povprečni IT celotne izpitne pole 2 je bil 0,68, kar pomeni, da je bila v povprečju srednje težka. Kandidati so pri izpitni poli 2 dosegli v povprečju 41,06 točke. Razporeditev nalog po IT prikazuje preglednica 4.3.4.

Preglednica 4.3.3 Uspeh pri izpitni poli 2

Štev. kandidatov	Povprečno štev. točk	Maksimalno doseženo štev. točk	Minimalno doseženo štev. točk	Korelacija z oceno v SŠ	IT testa
1.082	41,06	60	22	0,55	0,68

Preglednica 4.3.4 Indeksi težavnosti posameznih nalog v izpitni poli 2

Opis naloge	Indeks težavnosti	Skupno število	Številka naloge											
ultratežka	pod 0,15	0												
težka	od 0,15 do 0,30	0												
srednje težka	od 0,30 do 0,70	15	1	4	6	7	9	11	12	15	16			
			18	19	20	22	21	24						
lahka	od 0,70 do 0,85	9	2	3	5	8	10	13	17	23	25			
ultralahka	nad 0,85	1	14											

Med vsemi nalogami sta najbolj izstopali 21. in 24. naloga.

21. naloga (IT = 0,54; ID = 0,45)

Spreminjanje gospodarskih načel od začetka industrijske revolucije in reform v kmetijstvu je v prvi polovici 1. stoletja že pustilo močan pečat tudi v habsburški monarhiji.

Štiri velike in očitne stopnje (...); prva, de so začeli okoli 1770. leta pogostoma deteljo sejati in živino v hlevih rediti; druga, de so jeli korun (krompir) saditi; tretja, da so jeli setev žit in drugih sadežev umno vrstiti in primerno premenovati, četrta pa, de so jeli za pomnoževanje gnoja bolj skrbeti.

Leta 1819 so montirali parni stroj v tržaški mlin. Potem so si sledili parni stroj z velikimi časovnimi presledki: leta 1835 so ga vgradili v ljubljanski čistilnici sladkorja, štiri leta nato v mehanični predilnici v istem letu, leta 1844 še v podobnem obratu v Preboldu.

(Vir: Cvirn, J., in Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 150-151. DZS: Ljubljana)

Obkrožite črko pred izbrano gospodarsko dejavnostjo.

A KMETIJSTVO

B INDUSTRIJA

Z uporabo zgornjega besedila in slike 4 v barvni prilogi v obliki krajšega razmišljanja navedite pet panog te gospodarske dejavnosti, s katerimi se je preživljal del slovenskega prebivalstva, katere novosti so spodbudno vplivale na razvoj dejavnosti, pojasnite, zakaj so se sredi stoletja začele pojavljati krize in kako je napredek v dejavnosti vplival na demografski razvoj ozemlja.

(4 točke)

Po IT spada naloga med srednje težke, ID pa kaže, da so jo kandidati slabše reševali. Kandidatom je bil v pomoč pisni vir in zemljevid, poleg tega je naloga še izbirna, saj so lahko izbrali eno izmed dejavnosti. Najslabše so odgovarjali na vprašanje, katere novosti so spodbudno vplivale na razvoj dejavnosti in kako je napredek dejavnosti vplival na demografski razvoj ozemlja. Kandidat je moral usklajevati uporabnost vira in lastno znanje, saj je naloga zahtevala tudi njegovo splošno razgledanost.

24. naloga (IT = 0,45; ID = 0,30)

V revolucionarnem letu 1848 so nemiri zajeli tudi ozemlje, na katerem so živeli Slovenci. Pripadniki različnih slojev so zahtevali spremembe v političnem, gospodarskem in nacionalnem življenju. Pri reševanju si pomagajte s sliko 5 v barvni prilogi.

- 24.1. Na katerem delu Krajnske je kmečko nezadovoljstvo zajelo največ vasi?
- 24.2. Navedite pet mest, v katerih so ustanovili društvo, ki je zagovarjalo slovenske narodne interese.
- 24.3. Kakšne politične spremembe so v Avstriji sledile po izbruhu revolucije v letu 1848?

(3 točke)

ID naloge kaže, da so jo kandidati slabo reševali, čeprav po IT spada med srednje težke. V pomoč jim je bil zemljevid, iz katerega so lahko odgovorili na prvi dve vprašanji te naloge, kandidati pa so morali pokazati tudi geografsko znanje. Tretje vprašanje je zahtevalo poznavanje zgodovinskih dogodkov, torej političnih sprememb, katerih pa veliko kandidatov ni znalo navesti. Vzrok je najverjetneje v slabšem razumevanju pojma politične spremembe.

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

Največ nepravilnih odgovorov v izpitni poli 1 je bilo pri 8., 14., in 16. nalogi. Pri 8. nalogi se je od kandidatov zahtevala navedba dveh težav, s katerima se je Nemčija srečevala takoj po vojni na notranjepolitičnem področju. Večina kandidatov je na to vprašanje navedla gospodarske težave, ne pa težav na notranjepolitičnem področju. Pri 14. nalogi so na vprašanje, katero ustanovo so zavezniki v Potsdamu predvidevali za izrekanje kazni za vojne zločine, največkrat navedli kot napačno vojaško sodišče ali pa mednarodno sodišče v Haagu. Na vprašanje pri 16. nalogi, kdo je »Joe«, ki prepoveduje vstop na zahodno stran, so največkrat napačno navajali Churchilla. Velik del kandidatov ni razumel namiga s karikature in so namesto nevidnega, ki prepoveduje, zapisali tistega, ki je na karikaturi viden. Karikatura pa je vzeta iz učbenika, tako da so se z njo lahko že srečali.

Pri izpitni poli 2 se je največ napačnih odgovorov pojavljalo pri 4., 16., 20. in 24. nalogi. Največ nepravilnih odgovorov je bilo pri 4. nalogi na vprašanje, kateri sloj Slovanov je najprej sprejel krščanstvo. Najpogostejši nepravilen odgovor je bil plemstvo. Pri 16. nalogi so kandidati pri navedbi vsaj sedem jezikov, v katerih je bila natisnjena Biblija, največkrat nepravilno iz vira prepisali »laški« jezik, namesto da bi to omembo s svojimi besedami posodobili in ta jezik prepoznali kot italijanski, kar bi bilo ustrezno. Naloga 20.2 je zahtevala razlago zaslug, ki so jih Kmetijske in rokodelske novice imele za slovenski kulturni razvoj, vendar so kandidati v večini primerov opisovali pomen Novic za gospodarski razvoj slovenskih dežel. Pri 24. nalogi pa je bilo največ nepravilnih odgovorov na vprašanje, kjer so morali navesti politične spremembe v Avstriji po izbruhu revolucije v letu 1848. Večina namreč ni navajala političnih sprememb, čeprav je vprašanje spraševalo natančno po teh.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Večina zunanjih ocenjevalcev je izpitni poli ocenila kot ustrezni. Viri so lahko kandidatu v veliko pomoč, vendar morajo biti dobro izbrani. V nasprotnem primeru kandidati ne znajo iz njih razbrati ustrezne informacije oz. odgovora. Velikokrat se odgovor iz vira samo prepíše, saj ne znajo odgovora oblikovati sami, kar se je pojavljalo tudi letos pri obeh izpitnih polah. Tudi vprašanja morajo biti po njihovem mnenju natančno zastavljena, sicer lahko kandidata zmedejo in so odgovori nepravilni. Na splošno pa so bili zunanji ocenjevalci zadovoljni z izborom virov, zemljevidov in vprašanj pri obeh izpitnih polah in podobno si želijo tudi v prihodnje.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

Zunanji ocenjevalci so izpolnili vprašalnik, s katerim so ocenili ustreznost izpitnih vprašanj in pomanjkljivosti, ki jih opažajo v odgovorih kandidatov. Vprašalnik za zunanje ocenjevalce je vrnilo 27 zunanjih ocenjevalcev.

Izpitna pola 1

Vprašalnik je izpolnilo 11 zunanjih ocenjevalcev.

Večina ocenjevalcev (10) bi v prihodnje dala prednost nalogam polodprtega tipa s kratkimi odgovori. Mnenje večine ocenjevalcev je, da so bila vprašanja v izpitni poli 1 primerno zastavljena in oblikovana. Menijo, da so bili viri dobro izbrani, vendar so kandidati nekatere vire v odgovorih zgolj prepisovali (zlasti pri nalogah 19 in 21), ne pa oblikovali svojih mnenj. Kandidati, ki sugestije niso razumeli, so na ta vprašanja slabše odgovarjali. Ocenjevalci so ocenjevali tudi strukturirane naloge, gradivo z barvno prilogo in podali skupno oceno izpitne pole 1. Povprečna ocena strukturirane naloge je 3,92, pri čemer so zunanji ocenjevalci podali oceno strukturirane naloge, *Navodil za ocenjevanje*, primernosti slikovnega gradiva in kako so naloge razumeli kandidati. Po mnenju ocenjevalcev nekateri kandidati slabo razumejo naloge, velikokrat pa tudi navodila preberejo zelo površno.

Pri oceni gradiva za barvno prilogo so ocenjevalci ocenili izbor gradiva, primernost zemljevidov, slikovnega gradiva in uporabo le-tega. Skupna ocena je bila 4,2. Po mnenju ocenjevalcev so kandidati gradivo ustrezno uporabljali.

Zadnje vprašanje za ocenjevalce je bila skupna ocena izpitne pole 1. Zunanji ocenjevalci so ocenjevali strokovnost in vsebinsko ustreznost, ustreznost izbora besedil, primernost izbora slikovnega gradiva in razumljivost *Navodil za ocenjevanje*. Skupna ocena izpitne pole 1 enajstih ocenjevalcev je 4,06.

Izpitna pola 2

Vprašalnik je izpolnilo 16 zunanjih ocenjevalcev.

Tudi pri izpitni poli 2 bi zunanji ocenjevalci v prihodnje dali prednost nalogam polodprtega tipa s kratkimi odgovori. Menili so, da so bila vprašanja primerna, izbor besedil in slikovnega gradiva pa pri nekaterih vprašanjih naj ne bi bil najboljši (naloge 16, 21 in 23). Zunanji ocenjevalci so navajali, da so bili viri pri teh vprašanjih zavajajoči, neustrezni, a tega niso dodatno argumentirali. Vsi pa so navedli neustreznost zemljevida pri 1. vprašanju, saj je bila legenda na njem napačne barve.

Strukturirane naloge so zunanji ocenjevalci ocenili s povprečno oceno 4,15, podali so skupno oceno strukturiranih nalog, *Navodil za ocenjevanje*, primernosti slikovnega gradiva in kako so kandidati razumeli naloge.

Zunanji ocenjevalci so izboru gradiva, primernosti zemljevidov, slikovnega gradiva in uporabnosti le-tega v barvni prilogi ocenili s skupno oceno 4,3.

Na koncu so podali še skupno oceno izpitne pole 2. Strokovnost in vsebinsko ustreznost, ustreznost izbora besedil, primernost izbora slikovnega gradiva in razumljivost *Navodil za ocenjevanje* v izpitni poli 2 je 16 zunanjih ocenjevalcev ocenilo s skupno oceno 4,3.

Na splošno so bile ocene ocenjevalcev približno enake kot lansko leto. V prihodnje si želijo podobnih izpitnih pol, kot so bile letošnje, z dobro izbranimi pisnimi viri in zemljevidi.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

V letošnjem spomladanskem izpitnem roku je prišlo na vpogled nalog 70 kandidatov (lani 66). Ugovor na oceno je vložilo 44 kandidatov (lani 25). Število točk se je spremenilo 28 kandidatom (lani 9). Po rešenih ugovorih se je ocena spremenila 16 kandidatom (lani 1). V primerjavi z lanskim letom se je letos število ugovorov povečalo, kar je posledica večjega števila doseženih točk na mejah za ocene 3, 4 in 5, zanje pa ni bilo izvedeno kontrolno ocenjevanje.

Preglednica 5.2.1: Ugovori kandidatov na oceno

Število vseh izpitov	Število zahtev za vpogled	Število ugovorov na oceno	Sprememba vsote točk	Sprememba ocene
1.323	70	44	28	16

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

Število vpisanih kandidatov na maturitetni izpit iz zgodovine je v primerjavi s stanjem pred leti še vedno nizko. Primerjava z – na primer – zadnjim desetletnim obdobjem bi lahko nakazala, da je obdobja strmoglavega padanja števila kandidatov konec; upamo, da se bo število vsaj ustalilo pri številkah iz zadnjih let. V letu 2015 je izpit prvič opravljalo 1.075 kandidatov (brez kandidatov maturitetnega tečaja, brez 21-letnikov, brez odraslih in brez poklicnih maturantov), leta 2016 pa jih je bilo 1.082. Vzroki za nizko številko v primerjavi z vpisom pred več leti se ne spreminjajo. Zgodovina je edini izbirni predmet, pri katerem snov obsega znanje, pridobljeno v vseh štirih letih gimnazijskega šolanja, in je glede tega bolj primerljiva s predmeti iz obveznega kakor pa s predmeti iz izbirnega dela splošne mature. Velik del krivde za usihanje pomena humanistike tudi pri maturitetnih izpiti pa bi lahko pripisali splošni vse bolj negativni klimi družbe do splošne izobrazbe, ki šolajoče vse bolj ocenjuje skozi prizmo izobraževanja za pridobitne dejavnosti, medtem ko kulturne vrednote odriva na stranski tir.

Letošnja povprečna ocena je bila 3,57, medtem ko je bila lanska rekordna, kar 3,76. DPK SM za zgodovino ne spreminja meja med ocenami, tako da sta podatka povsem primerljiva. Tudi letošnja ocena je višja od povprečij izpred nekaj let. To gre pripisati že omenjenemu dejstvu, da kandidati vse bolj izrabljajo v pomoč jim ponujena besedila in slikovno gradivo, pa tudi dejstvu, da gre upadanje števila kandidatov deloma na račun tistih, ki se zadnji trenutek odločijo za pisanje maturitetnega izpita iz zgodovine in nato oddajo skorajda nepopolno izpitno polo; tovrstnih primerov je vse manj.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Zunanji ocenjevalci so prejšnja leta DPK SM za zgodovino kot dokaz za očitek, da so izpitne pole pretežke, navajali dejstvo, da pri zgodovini nihče ne doseže maksimalnega števila točk, to je 60. Letos smo imeli takšne primere pri obeh izpitnih polah. To ne nakazuje znižanja kriterijev, ampak pritrjuje ocenam, da kandidati vse bolj izrabljajo dodatno gradivo. Srednješolski profesorji in/ali zunanji ocenjevalci izpitnih pol so na zadnjih srečanjih in v odgovorih v vprašalnikih v večini pritrdili spremenjenemu tipu izpitne pole z večjim številom zemljevidov, virov in slikovnega gradiva. Nekateri ocenjevalci so v odzivih resda menili, da je kateri od virov lahko tudi zavajajoč oziroma da ne ponuja povsem natančnega odgovora. DPK SM za zgodovino je v nasprotju s temi ocenami prepričana, da ni treba kandidatom ponujati preveč neposrednih odgovorov, temveč jih mora dodatno gradivo spodbuditi k razmišljanju in k oblikovanju samostojnih sklepov.

Da so tudi kandidati sprejeli spremembe, nakazuje dvig povprečne ocene pri maturitetnem izpitu iz zgodovine v zadnjih dveh letih. Nenatančnega branja navodil ali dodatnih besedil je vse manj, prepoznavanje odgovorov iz zemljevidov v barvni prilogi, ki je ob uvedbi pred nekaj leti kandidatom še povzročalo težave, pa je sedaj za večji del kandidatov že nekaj samoumevnega. Pomena zemljevidov so se hkrati zavedeli tudi učitelji.

6.3 Druge ugotovitve

V primerjavi z lanskim letom je letos naraslo število ugovorov na oceno, precej višje je bilo tudi število tistih, ki se jim je kot posledica tega spremenila ocena. Podatek kljub vsemu ni zaskrbljujoč, saj je bilo lansko leto ekstremno malo pritožb in sprememb točkovnega seštevka ali ocen. Sprememba ocene navadno nastopi na tistih mejah, za katere se ne izvaja kontrolno ocenjevanje. DPK SM za zgodovino ob preverjanju dela zunanjih ocenjevalcev ugotavlja, da je vse manj primerov, pri katerih se najdejo večje razlike med njihovimi ocenami in ocenami iz kontrolnega ocenjevanja ali postopka ugovorov.

Da je v izpitnih polah in v *Navodilih za ocenjevanje* vse manj dvomljivosti in nejasnosti, nakazujejo tudi krajše moderacije, saj je potrebnih vse manj usklajevanj mnenj, kaj je še sprejemljivo kot ustrezen odgovor pri posameznem vprašanju.